

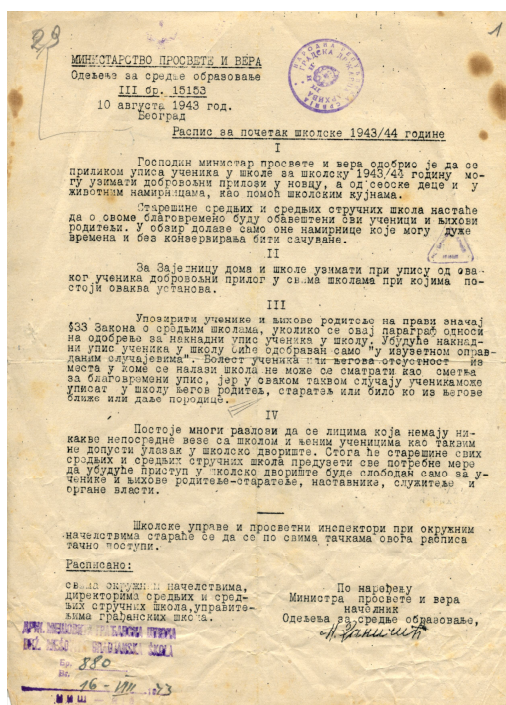
УДК 930.25 : 373.5.046.12 (497.11 Ниш)«1937/1945»

ДРЖАВНА МЕШОВИТА ГРАЂАНСКА ШКОЛА ГРАД НИШ (1938-1944)

Један од фондова од изузетног значаја из области образовања јесте "Државна мешовита грађанска школа града Ниша". Ова образовна установа основана је одлуком Министарства просвете 1937. године.²⁵⁷ Школовање је

трајало 4 године, у рангу ниже средње школе. Према одредбама закона, школа је пружала ученицима поред потребног социјалног васпитања и васпитање у државном духу. На тај начин школа је омогућавала опсежније опште образовање. Своје ученике је припремала за трговину, занатско индустријска или пољопривредна занимања, пружајући им практична знања. Ученици и ученице су по завршеној грађанској школи имали права да наставе своје школовање кроз све стручне школе као што су: учитељска, учитељска женска стручна, виша женска домаћичка, средња пољопривредна, поморска трговачка академија, текстилна средња школа, железничка, разне стручне војне школе итд.

Пријемни испит се није полагао. У први разред уписивали су се ученици који су завршили 4 разред основне школе или који разред више народне школе, ако нису били старији од 14 година.

Распис за почетак школске
1943-1944. године

²⁵⁷ Службени лист Моравске бановине, бр. 50/1937, стр. 3

При упису у први разред ученици су морали подносити на увид сведочанства о завршеном четвртном разреду основне школе, као и уверење Пореске управе о непосредној порези родитеља, или ученика ако је имао своју имовину.²⁵⁸

Државна мешовита грађанска школа била је смештена у згради школе "Свети Сава" код Саборне цркве.

Једна од специфичности рада школе је и постојање школских и ђачких удружења. "Заједница дома и школе" основана је 1937. године, дакле убрзо после отварања школе. Њен рад састојао се углавном у томе што је Управни одбор интервенисао код Градског поглаварства да се школи додели плац за подизање зграде и да се буџетом обезбеде средства за градњу школе.

Градско поглаварство обећавало је своју помоћ и благонаклоност, али из техничких и материјалних разлога није дошло до подизања зграде. Остали рад "Заједнице дома и школе" састојао се у узајамном саветовању са наставницима око васпитања школског подмлатка.

*Допис министарства просвете о постављању управитеља школе
25. јануар 1939.*

При Државној мешовитој грађанској школи основан је и "Фонд сиромашних ђака", са циљем да пружа помоћ сиромашним ђацима снабдевајући их књигама, прибором, одећом и обућом. Средства фонда чинили су: поклони и

²⁵⁸ Исто стр.3

завештања; улози чланова; приходи од забава, концерата и предавања; потпоре од власти и установа.

"Подмладак Црвеног Крста" основан је школске 1938/1939 године. Чланови ове организације радили су на развијању социјалне свести међу друговима. Бановински одбор Црвеног крста дао је Подмлатку школску апотеку.²⁵⁹

Ђаци Грађанске школе у Нишу основали су дружину под називом "Стеван Сремац", чији је циљ био морално и интелектуално усавршавање ђака ове школе путем самосталног рада и учешћа, а све у духу народног јединства и верске трпељивости.

Одлуком Министарства просвете из 1945. године расформирана је Државна мешовита грађанска школа, а ученици су припојени Другој мушкој гимназији у Нишу.²⁶⁰

Фонд "Државна мешовита грађанска школа града Ниша" преузет је од управе Друге мушке гимназије 1948. године. Сређен је и садржи укупно 8 књига (уписнице) и једну кутију. Архивска грађа обухвата период од 1938. до 1944. године. Архива садржи службеничке листове, сведочанства, преписку, објаве, молбе, пријаве, итд.

---

²⁵⁹ Исто стр.3

²⁶⁰ ИАН, фонд "Државна мешовита грађанска школа Ниш", досије фонда, записник о пријему 18/1949